

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΔΙΗΜΕΡΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ (10 & 11/12/04)
Τόπος : 5^ο Γυμνάσιο Χαλκίδας

**«Δραματοποίηση και Θεατρική Σύνθεση : τεχνικές και
ανάπτυξη της δημιουργικότητας»**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Παρασκευή 10/12

- 5μμ – 5.30μμ
 - Σύντομη ενημέρωση για τα Πολιτιστικά Προγράμματα από την Υπεύθυνη Πολιτιστικών Θεμάτων της Β/θμιας, κα Ριμπατσιού
 - Εισήγηση της Υπεύθυνης Πολιτιστικών Θεμάτων , κας Αρβανιταντώνη με θέμα : *Αξιοποίηση Δραματικών Τεχνικών στη Λογοτεχνία*
 - Παρουσίαση των επιμορφωτών
- 5.30μμ – 7.20μμ Βιωματικά εργαστήρια με τους εμπνευστές : Γιώργο Μπινιάρη και Αρκαδία Ψάλτη.
- 7.20μμ – 7.40μμ Διάλειμμα
- 7.40μμ – 9.30μμ Βιωματικά εργαστήρια

Σάββατο 11/12

- 9πμ – 10.50πμ Βιωματικά εργαστήρια με εμπνευστές : Γιώργο Μπινιάρη και Απόστολο Καλτσά.
- 10.50πμ – 11.10πμ Διάλειμμα
- 11.10πμ – 1.10μμ Βιωματικά εργαστήρια
- 1.10μμ – 1.30 μμ. Συζήτηση
 - *Ευγενική φιλοξενία: 5^ο Γυμνάσιο Χαλκίδας*

Συνεργασία: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση

**«Δραματοποίηση και Θεατρική Σύνθεση:
τεχνικές και ανάπτυξη της δημιουργικότητας»**

Ημέρες: Παρασκευή 10/12/04 και ώρα: 5μ.μ – 9.30μ.μ

Σάββατο 11/12/04 και ώρα : 9π.μ – 1.30μ.μ

Τόπος: 5^ο Γυμνάσιο Χαλκίδας, **Οδός:** Μ. Δοξάκη και Μονής
Ερίων(πρώην Πειραϊκή)

Περιγραφή: Ένα βιωματικό Θεατρικό εργαστήριο / σεμινάριο για εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Ευβοίας σε δύο μέρη: Μέρος Α) ασκήσεις ομαδικότητας, δυναμικές εικόνες, αυτοσχεδιασμοί και θεατρική σύνθεση που στηρίζεται σε κείμενα με θέμα τη θάλασσα. Μέρος Β) θέατρο για την ανάπτυξη και τη δημιουργικότητα. α) ήχοι, ρυθμοί, ασκήσεις φαντασίας και επικοινωνίας β) λόγος, χώρος, μύθος- θεατρική ανάγνωση κειμένων, διαμόρφωση σκηνικού χώρου, Τα παραπάνω θα προσεγγιστούν με αφορμή τη σύγχρονη ποίηση, τις παραλογές αλλά και προσωπικές ιστορίες, θα προσεγγίσουμε στοιχεία ρυθμού, κίνησης, δραματοποίησης, προφορικότητας αλλά και σκηνικής δράσης, δραματολογικής επεξεργασίας και θεατρικής σύνθεσης.

Παρακαλούμε: Χαλαρά και άνετα ρούχα! Και να είστε συνεπής στην ώρα προσέλευσης!

Εμπνευστές: **Γιώργος Π. Μπινιάρης**, ηθοποιός, σκηνοθέτης, και δάσκαλος θεάτρου με μακρόχρονη εμπειρία στην θεατρική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Έχει συνεργαστεί με πολλά θέατρα της Αθήνας και έχει περιοδεύσει στο Λονδίνο και στις Βρυξέλλες. Έχει διδάξει και σκηνοθετήσει στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Κρήτης, σε δημοτικά θέατρα και ΔΗΠΕΘΕ, στη σχολή του «Εμπρός» και είναι καλλιτεχνικός διευθυντής της εταιρείας Μυθολογία. Είναι μέλος του Πανελληνίου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Αρκαδία Ψάλτη, ηθοποιός και θεατροπαιδαγωγός, **Απόστολος Καλτσάς**, μουσικός και θεατροπαιδαγωγός.

Οργάνωση:

Δ/ση Πρωτοβάθμιας και Δ/ση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Ευβοίας, με πρωτοβουλία των αντίστοιχων Γραφείων Πολιτιστικών Θεμάτων, σε συνεργασία με τη ΝΕΛΕ Ν.Ευβοίας και με την υποστήριξη της επιστημονικής ένωσης «Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση»

Συμμετοχές: Το σεμινάριο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων, είναι προαιρετικό και λόγω του βιωματικού χαρακτήρα του ο αριθμός των συμμετεχόντων θα είναι περιορισμένος. Θα το παρακολουθήσουν 25 εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας και 25 της Δευτεροβάθμιας Ν. Ευβοίας. Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας . Θα χορηγηθούν βεβαιώσεις.

Οργάνωση Πληροφορίες για τη Πρωτοβάθμια, στο Γραφείο Πολιτιστικών Θεμάτων, στο τηλ/Φαξ 22210 73410, υπόψη κας Αρβανιταντώνη, και για τη Δευτεροβάθμια, στο Γραφείο Πολιτιστικών Θεμάτων στο τηλ/φαξ 22210 89861, υπόψη κας Ριμπατσιού.

Ευγενική φιλοξενία: 5^ο Γυμνάσιο Χαλκίδας

Πληρ. και στην ιστοσελίδα www.TheatroEdu.gr

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ*

Η λογοτεχνία παίζει ένα σημαντικό ρόλο στη γλωσσική και γενικότερα στην αισθητική καλλιέργεια του ατόμου και στην ευαισθητοποίησή του απέναντι στα προβλήματα της ζωής. Η ανάγνωση λογοτεχνικών έργων στο σχολείο περιορίζεται στην ανάγνωση αποσπασμάτων από τα σχολικά Ανθολόγια. Όμως, σήμερα όλο και περισσότεροι εκπαιδευτικοί διαβάζουν και άλλα λογοτεχνικά βιβλία με τους μαθητές τους. Στόχος είναι να κινητοποιήσουν το ενδιαφέρον των μαθητών για σχολική ανάγνωση χωρίς όμως να τη θεωρούν υποχρέωση.

Ανάγνωση ενός λογοτεχνικού έργου σημαίνει να βρούμε τρόπους, τεχνικές, μεθόδους ώστε να καταφέρουμε να κατανοήσουμε το κείμενο και να ανακαλύψουμε την αισθητική απόλαυση που αυτό προσφέρει. Στόχος είναι η δημιουργική ανάγνωση.

Η συστηματική και **δημιουργική ανάγνωση** ενθαρρύνει το διάλογο, την ανταλλαγή απόψεων και προβληματισμών, προσφέρει γνώσεις, αισθητική απόλαυση, δυνατές συγκινήσεις. Επιπλέον, αποτελεί πηγή ερεθισμάτων και αντιδράσεων για περαιτέρω δραστηριότητες ώστε το παιδί να εκφραστεί δημιουργικά, να προβάλλει τον εσωτερικό του κόσμο, να επικοινωνήσει, να συνεργαστεί με άλλους, να εκτονωθεί σωματικά και ψυχικά.

Όσον αφορά **το κείμενο** καλό θα είναι να ικανοποιεί τα ενδιαφέροντα των παιδιών, να είναι προσιτό από γλωσσική άποψη, να έχει ρυθμό, κίνηση, δράση, πολιτισμική αξία, να προβάλλει ανθρωπιστικές αξίες και να δημιουργεί ευκαιρίες για δημιουργικές δραστηριότητες. Γενικά, στα παιδιά αρέσουν οι ιστορίες που προσφέρουν αισθητική απόλαυση, χαρά και συγκίνηση για τους ήρωες.

Ένα λογοτεχνικό κείμενο μπορεί να μελετηθεί από διαφορετικές πλευρές. Καθορίζονται μετά την ανάγνωση οι **θεματικοί άξονες**: γνωστικοί-στάσεις, αξίες, συναισθήματα-ψυχοκινητικές δεξιότητες (δραματοποίηση, ατομική και ομαδική εικαστική έκφραση) και η **χαρτογράφηση της ιστορίας**: χρόνος, χώρος, ήρωες, πρόβλημα, δράση και κατάληξη. Επίσης δίνονται οι επιμέρους στόχοι, κριτήρια και δραστηριότητες ώστε να υλοποιηθούν οι συγκεκριμένοι στόχοι π.χ. εικαστικά (να εκφραστούν μέσα από τις εικαστικές τέχνες), δημιουργική σκέψη (ευκαιρίες διατύπωσης σκέψεων), δραματοποίηση (να εκφράσουν τα συναισθήματα των ηρώων), γλωσσικοί (εμπλουτισμός λεξιλογίου), κ.α.

Οι τέχνες, η μουσική, τα εικαστικά και η δραματική τέχνη, συμβάλλουν σημαντικά στη δημιουργική ανάγνωση ενός λογοτεχνικού κειμένου. Ειδικότερα, η δραματική τέχνη παίζει σημαντικό ρόλο αφού οι διάφορες μορφές τέχνης εμπεριέχονται στην θεατρική διαδικασία.

Οι δραματικές τεχνικές, ως βιωματική μέθοδος, βοηθούν το μαθητή να συμμετέχει βιώνοντας μια κατάσταση, να αισθάνεται και να δρα. Έτσι ο μαθητής αποκτά μια συνολική αίσθηση του κειμένου. Με αυτές τεχνικές γίνεται διαφορετική προσέγγιση ενός λογοτεχνικού έργου από την παραδοσιακή ανάλυση που γίνεται συνήθως. Η παραδοσιακή μέθοδος ανάλυσης περιορίζεται συνήθως στην ερμηνεία και στο μήνυμα ενός λογοτεχνικού κειμένου, στη μορφή του, στο συγγραφέα και την εποχή του κ.α., όμως μέσα από τις τεχνικές του δράματος μπορεί να γίνει προσέγγιση όλων αυτών με τη προσωπική σχέση που αποκτά ο μαθητής με το κείμενο. Επίσης, δίνεται η ευκαιρία να συμμετέχουν όλοι οι μαθητές σε αντίθεση με την παραδοσιακή ατομική συμμετοχή.

Στις δραματικές τεχνικές περιλαμβάνονται: Θεατρικό παιχνίδι (αυτοσχεδιασμός, παντομίμα, παιχνίδι ρόλων), δραματοποίηση, κουκλοθέατρο, θέατρο σκιών. Όσον αφορά τη δραματοποίηση και το Θ.Π., στόχος είναι τα παιδιά να εκφράσουν τα συναισθήματα των ηρώων μέσα από τη δραματική τέχνη. Να αναπτύξουν την ικανότητα έκφρασης των συναισθημάτων τους με το σώμα τους, τις κινήσεις τους και τη χρήση του προφορικού λόγου.

Ο εκπαιδευτικός χειρίζεται τις τεχνικές του θεάτρου με ποικίλους τρόπους, με στόχο να μαγέψει τους μαθητές του, να δημιουργήσει την ατμόσφαιρα που θέλει. Εδώ σημαντικό ρόλο παίζει η αυτοσχεδιαστική ικανότητα (ανάγνωση/αφήγηση ενός κειμένου με τις αναγκαίες εκφραστικές κινήσεις του σώματος και χρωματισμό της φωνής του αφηγητή, ώστε να προσλάβει μια θεατρικότητα).

Μέσα στην τάξη ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να βοηθήσει τους μαθητές να ανακαλύψουν και να μοιραστούν με τους συμμαθητές τους την ευχαρίστηση που προσφέρει η ανάγνωση ενός λογοτεχνικού έργου. Καλό θα ήταν να δημιουργηθεί μια ατμόσφαιρα συνεργασίας και

παιχνιδιού. Οι μαθητές πρέπει να δουν τον εκπαιδευτικό σαν συμπαίκτη και συναναγνώστη ώστε να δημιουργηθεί κλίμα συντροφικότητας και δημιουργικότητας. Σημαντική η συμμετοχή του δασκάλου σε ένα ρόλο, «δάσκαλος σε ρόλο», αφού μπορεί να παρεμβαίνει ενεργά και έμμεσα να βοηθά τους μαθητές στην εξέλιξη.

Ο δάσκαλος μπορεί να αναλάβει το ρόλο του αφηγητή και να καθοδηγεί τους μαθητές μέσα από μια σειρά δραστηριοτήτων κατά τις οποίες αναπαριστούν αυτά που ο δάσκαλος λέει (μετατροπή του λόγου σε παντομίμα, κίνηση και έκφραση). **Άλλες δραστηριότητες** : να σταματήσει η ανάγνωση της ιστορίας πριν το τέλος και οι μαθητές να δημιουργήσουν το δικό τους τέλος- να εξερευνήσουν οι μαθητές τι συνέβη πριν αρχίσει η ιστορία και τι θα συμβεί μετά το τέλος-να γίνουν γλωσσικά παιχνίδια ρυθμού, ομοιοκαταληξίας, επανάληψης, αστείων λέξεων και συλλαβών, γλωσσοδέτες κ.α.- αντικατάσταση ποιητικών φράσεων με αντίστοιχες καθημερινού λόγου- αυθόρμητη ανάγνωση με κύριο σκοπό την ψυχαγωγία – μετατροπή ενός διηγήματος σε θεατρικό κείμενο- μια ομάδα παρουσιάζει αποσπάσματα ενός κειμένου με παντομίμα και η άλλη ομάδα καλείται να μαντέψει τη συγκεκριμένη σκηνή από το έργο.- σχεδιασμός κόμικ με τους ήρωες να απεικονίζουν την ιστορία και με κενές φούσκες διαλόγου τις οποίες συμπληρώνουν οι μαθητές.

Μέσα από το **Θεατρικό Παιχνίδι** , το παιδί μπορεί να ανακαλύψει τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις συγκινήσεις που προσφέρει ένα λογοτεχνικό έργο και να πλησιάσει το κείμενο που διαβάζει. Το Θ.Π. δεν είναι δραματοποίηση των ρόλων των ηρώων μιας ιστορίας αλλά σκοπός του εκπαιδευτικού είναι να ευαισθητοποιήσει τα παιδιά να ανακαλύψουν τις προθέσεις και τους προβληματισμούς του συγγραφέα που παρουσιάζει στο έργο του. Τα παιδιά εμπνέονται από την κεντρική ιδέα του κειμένου και από τους ήρωες και με τη δική τους φαντασία δίνουν τους αυτοσχεδιασμούς, τις εκφράσεις, τις μιμήσεις και τα δικά τους θεατρικά δρώμενα. Γενικώς, στο Θ.Π. τα παιδιά δεν μιμούνται το κείμενο και τους ήρωες αλλά βγάζουν προς τα έξω με το δικό τους τρόπο ό,τι τα συγκίνησε από την ιστορία .

Όταν μιλάμε για **δραματοποίηση** ενός κειμένου αναφερόμαστε στη μετατροπή, ανάπλαση και επεξεργασία του κειμένου μέσω των δραματικών τεχνικών(δραματική έκφραση, αυτοσχεδιασμός, μίμηση, υποκριτική κ.α). Άλλωστε, τα παιδιά χαίρονται να αναπλάθουν ιστορίες και να έρχονται κοντά σε άλλες εποχές και τόπους, πραγματικούς ή φανταστικούς.

Για να λειτουργήσει η δραματοποίηση κειμένου χρειάζεται να αναπτυχθεί η φαντασία του μαθητή, γιατί η φαντασία είναι χαρακτηριστικό της παιδικής και εφηβικής ηλικίας. Τα παιδιά μαθαίνοντας να χρησιμοποιούν τη φαντασία τους δημιουργικά οδηγούνται στην αυτογνωσία και στη γνωριμία με τους άλλους.

Το παιχνίδι των ρόλων ως μορφή δραματοποίησης μπορεί να οδηγήσει σε βαθύτερη μάθηση και γνώση. Το παιχνίδι των ρόλων βοηθάει το μαθητή να αναπαραστήσει και να αναβιώσει την πραγματικότητα. Με το να υποδύεται το παιδί τον εαυτό του θα καταφέρει να σταθεί κριτικά και να συνειδητοποιήσει το κοινωνικό και πολιτισμικό του περιβάλλον. Όσον αφορά τα μεγαλύτερα παιδιά, η δραματοποίηση καταστάσεων ζωής, λεκτική ή μη λεκτική επικοινωνία, βελτιώνει τις ανθρώπινες σχέσεις.

Η πορεία της δραματοποίησης μπορεί να είναι : Ελεύθερη συζήτηση για το κείμενο, ασκήσεις γνωριμίας μέσω κινήσεων και φωνής, γνωριμία με την ομάδα για απόκτηση εμπιστοσύνης. Δραματοποίηση – παιχνίδια ρόλων. Συζήτηση με τους μαθητές για αυτά που ένιωσαν στην όλη διαδικασία.

Επίσης οι μαθητές δείχνουν ενδιαφέρον για τη **θεατρική διασκευή** ενός κειμένου, τη δημιουργία θεατρικών διαλόγων ή τη δική τους ιστορία. Στους θεατρικούς διαλόγους καλό θα είναι να προκαλείται έντονη δράση, να υπάρχει πλοκή, εμπόδια, δυσκολίες κ.α. όπου τα παιδιά θα προσπαθούν να δώσουν τη λύση.

Εκτός της δραματοποίησης, **το κουκλοθέατρο** μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στην ανάγνωση-αφήγηση. Το ανδρείκελο (από μικρό μέγεθος έως γιγαντόκουκλα) υποκαθιστά τον δάσκαλο και απελευθερώνει το παιδί από διάφορες αναστολές και φοβίες, γιατί ξεδιπλώνει τη ψυχή του μπροστά στα πάνινες ή ξύλινες κούκλες που για αυτόν είναι ένας κόσμος μαγικός. Η κούκλα στη παιδαγωγική πρακτική προσφέρει πολλές δυνατότητες για δραματοποίηση αναλαμβάνοντας διάφορους ρόλους όπως : κούκλα-αφηγήτρια, κούκλα-συντονίστρια (συντονίζει, δίνει ρόλους, οδηγίες, παροτρύνει τα παιδιά να εκφραστούν), κούκλα-δρων πρόσωπο (παίζει το ρόλο του αφηγητή στη δραματοποίηση, αναπληρώνει τα κενά στη δράση, κάνει χιούμορ, παίζει, σχολιάζει). Το ίδιο συμβαίνει με **το θέατρο σκιών** και βοηθά τους μαθητές να επινοήσουν και να διασκεύσουν μια ιστορία. Αυτή η δραστηριότητα δίνει τη

δυνατότητα στο μαθητή να ελευθερώσει την έκφρασή του και το πηγαίο χιούμορ του. Και στα δύο αυτά είδη θεατρικής έκφρασης, τα παιδιά αφήνονται στη μαγεία, στο όνειρο που δημιουργεί η ψευδαίσθηση της κίνησης και της ζωής σ' ένα άψυχο πλάσμα.

Θα χρειαστούν διάφορα αντικείμενα κατά την αφήγηση ή ανάγνωση ενός κειμένου (μάσκες, υφάσματα, καπέλα...) γιατί αποτελούν σημαντικό ερέθισμα για δραστηριότητες. Η δημιουργία θεατρικής ατμόσφαιρας παίζει σημαντικό ρόλο και μπορεί να επιτευχθεί με την κατάλληλη μουσική, σκηνικό κτλ

Τρόποι αφήγησης : κούκλα, φιγούρα σκιών ή αντικείμενο που μπορεί να παίζει το ρόλο της κούκλας (σκούπα, κουτί, κουτάλα...), εικαστικά, ήχους και μουσική...

Συμπερασματικά, η Λογοτεχνία δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται από τους εκπαιδευτικούς ως ένα ακόμη μάθημα προς παράδοση και εξέταση. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι μέσα από τις εμπειρίες και τα γεγονότα άλλων ανθρώπων που περιγράφονται σ' ένα λογοτεχνικό έργο, ο μαθητής θα μπορέσει να κατανοήσει το ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό του περιβάλλον και να ενσωματωθεί σ' αυτό. Και εδώ έγκειται η συμβολή των δραματικών τεχνικών. Οι δραματικές τεχνικές, ως μέθοδοι προσέγγισης κειμένων, βοηθούν τους μαθητές να ακολουθήσουν το ορμέφυτο της μίμησης και της υπόκρισης. Τα παιδιά παίζουν, ψυχαγωγούνται και μαθαίνουν. Η συμμετοχή του μαθητή με βιωματικό τρόπο βοηθάει στην εμπέδωση της γνώσης, αναλαμβάνει ρόλους, ενσαρκώνει ήρωες της ιστορίας και αξιολογεί τη δράση τους, αναπτύσσει τη φαντασία του και το συναίσθημα. Αποκτά έτσι κριτική άποψη. Τέλος, με τη θεατρική απόδοση και τις δραματικές τεχνικές, καταργείται η νοοτροπία της έδρας, ο «ξύλινος» μονόλογος και ο μαθητής από παθητικός δέκτης γίνεται ενεργητικός.

Αρβανιταντώνη Βασιλική
Υπεύθυνη Πολιτιστικών Θεμάτων Π.Ε. Ν. Ευβοίας
Εκπαιδευτικός – Θεατρολόγος

* παρουσίαση PowerPoint

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αγγελοπούλου Β-Βαλάση Ζωή. *Διαβάζουμε βιβλία για παιδιά*. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ, Αθήνα.
Αλκηστις. *Το αυτοσχέδιο θέατρο στο σχολείο*. ΑΛΚΗΣΤΙΣ, Αθήνα, 1989
Αλκηστις. *Η δραματοποίηση για παιδιά*. ΑΛΚΗΣΤΙΣ, Αθήνα, 1984
Αποστολίδου Β-Χοντολίδου Ε.(επιμ.) *Λογοτεχνία και Εκπαίδευση*. Τυπωθήτω-Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ, 1999
Δελώνης, Α. *Στοιχεία παιδικής λογοτεχνίας*. ΔΑΡΔΑΝΟΣ, Αθήνα, 2000
Καρπόζηλου, Μ. *Το παιδί στη χώρα των βιβλίων*. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ, 1994
Κοντογιάννη, Άλκηστις. *Η δραματική τέχνη στην εκπαίδευση*. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, Αθήνα, 2000
Κουλουμπή-Παπαετροπούλου, Κ. (επιμ.) *Η τέχνη της αφήγησης*. Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου. ΠΑΤΑΚΗΣ, Αθήνα, 1997
Κουρετζής, Λ. *Το θεατρικό παιχνίδι*. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ, Αθήνα, 1991
Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου. *Η παιδική λογοτεχνία και το μικρό παιδί*. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ, Αθήνα, 1998
Ματσαγγούρας, Η. *Ομαδοκεντρική διδασκαλία και μάθηση*. ΓΡΗΓΟΡΗΣ, Αθήνα, 1995
Σέξτου, Π. *Δραματοποίηση*. Το βιβλίο του παιδαγωγού-εμπνευστή. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ, Αθήνα, 1998
Μουδατσάκης, Τ. *Η θεωρία του δράματος στη σχολική πράξη*. Το Θ.Π. – η Δραματοποίηση ως μέθοδος προσέγγισης των αφηγηματικών κειμένων. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΑ, Αθήνα, 1994
Περάκη-Θεοχάρη, Ε. *Κουκλοθέατρο, Τέχνη και τεχνική*. ΕΣΤΙΑ, Αθήνα, 1988
Σέρρη, Λ. *Δραματική έκφραση και αγωγή του παιδιού*. GUTENBERG, 1987
ΥΠΕΠΘ-ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ. *Θεατρική Αγωγή 1*. Βιβλίο για το δάσκαλο. ΟΕΔΒ, Αθήνα, 1993.
Χατζάκης, Μ. *Το θέατρο σκιών και το παιδί. Το παιδικό θέατρο*. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ, Αθήνα, 1988
Poslaniek C. *Να δώσουμε στα παιδιά την όρεξη για διάβασμα*. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ, 1992
Woolland, B. *Η διδασκαλία του Δράματος στο Δημοτικό σχολείο*. Μτφ. Ελένη. Ι. Κανηρά. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, Αθήνα, 1999

«Δραματοποίηση και Θεατρική Σύνθεση : τεχνικές και ανάπτυξη της δημιουργικότητας»

(Σημειώσεις από το εργαστήριο του κ. Μπινιάρη)¹

Παρασκευή 10/12/04

Διαχωρισμός σε δύο ομάδες σύμφωνα με το μήνα γέννησης του κάθε συμμετέχοντος.
Δημιουργία κύκλου με τα σώματα μέχρι να γίνει ... «τέλειος»

Κύκλος

- Στη φύση : διατροφή, χορός, τραγούδι
- Στη Λογοτεχνία : αρχίζει και τελειώνει ένα κείμενο με την ίδια φράση. «Ο κύκλος με την κιμωλία»
- Στην Ιστορία : ο τροχός- αυθόρμητη, πρωτόγονη τάση ανθρώπου να κάνει κύκλο και να μαζευτεί γύρω από τη φωτιά – ορχηστική τέχνη, Θυμέλη – Ινδιάνοι
- Η σημασία του κύκλου και τι μπορούμε να κάνουμε σ' αυτόν : ενότητα, δέσιμο, βλεμματική επαφή, χωρίς αρχή ή τέλος, ροή ενέργειας, άγγιγμα, άνοιγμα αφού δέχεται άπειρα άτομα, μεταβίβαση πληροφοριών.

Δραστηριότητες

- Προετοιμασία σώματος για τη δημιουργία κύκλου
- Πατώ τα πόδια, χαλαρώνω χέρια, ίσια πλάτη.
- Πιανόμαστε ο ένας με τον άλλο (δεξιά παλάμη προς τα πάνω, η αριστερή παλάμη του ενός πιάνει τη δεξιά του άλλου)
- Μεταβίβαση κίνησης (π.χ. κεφαλιού ή χεριού) χωρίς λόγια
- Επανάληψη με κλειστά μάτια – όσοι θέλουν

Παιδαγωγικά οφέλη : προσοχή, αφή, αντανακλαστικά, χαλάρωση, ευεξία, συνεργασία.

«Φρουτοσαλάτα»

«όλοι όσοι...» με εξωτερικά χαρακτηριστικά και μυστικά, συνήθειες κτλ.
Ρωτάμε 3 άτομα να μας πουν τυχαία 3 φρούτα. Ο δάσκαλος χωρίς καρέκλα.
Το φρούτο που ακούγεται παρακινεί τα «άτομα- φρούτα» να ψάχνουν άλλη καρέκλα.

Παιδαγωγικό όφελος : γνώση της δυναμικής της ομάδας και των χαρακτηριστικών της.

«Παιχνίδια γνωριμίας»

Κοιτάζω επίμονα κάποιον, του κλείνω το μάτι, του πετώ τη μπάλα λέγοντας το όνομά μου.

Παραλλαγή : σε ζευγάρια. «3 αλήθειες και 1 ψέμα».Παρουσίαση 3 σημαντικών πραγμάτων για το ταίρι μου. Η υπόλοιπη ομάδα αναζητά το ψέμα.

Χωρισμός σε δύο ομάδες με τον αριθμό 1 για την μία και τον αριθμό 2 για την άλλη. Κάθε ομάδα κινεί ένα μπαλάκι – 5 γύρους.

Παιδαγωγικά οφέλη : συντονισμός, συνεργασία, γέλιο, άμιλλα, εμπύχωση των αδυνάτων.

¹ Για περισσότερες Θεατρικές ασκήσεις και τεχνικές στο: Γκόβας Ν., «Για ένα νεανικό δημιουργικό θέατρο», εκδ. ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ 2000

Άτακτο περπάτημα, χωρίς στόχο. (κενά στο χώρο, σώματα αδιάφορα)

Οδηγίες :

1^{ος} στόχος : καλύπτουμε τα κενά-γρήγορες κινήσεις.

2^{ος} στόχος : κοιτώ στα μάτια

3^{ος} στόχος : διόρθωση- ένα μικρό κλέψιμο (αξιοποίηση λάθους, διόρθωσή του)

4^{ος} στόχος : με «στοπ» ξεκινάμε, με «πάμε» σταματάμε.

Μελωδικός κόμπος : αργά, μπλέκουμε τα σώματά μας στο κέντρο του κύκλου ώστε να φτιάξουμε ένα κορμό. Κοινή αναπνοή, η εκπνοή γίνεται... αγέρας ή «α»...

Πρώτη ανάγνωση

Απλά, αργά, καθαρά

Δίνουμε στο λόγο εικόνα, εκφραστικότητα στις λέξεις.

Η αξία της μουσικότητας του στίχου με τις παύσεις.

Ο σωστός τονισμός και οι παύσεις δίνουν την εικόνα, την κίνηση και το χρώμα στο λόγο.

Διαβάζουμε «σαν να απαντάμε σε ερώτηση» (π.χ. πώς; Χορευτικά)

Επενδύουμε σε κάθε λέξη

Απολαμβάνουμε τις λέξεις και τους ήχους των λέξεων.

Κάθε ρήμα έχει ενέργεια μέσα του...

Οι λέξεις είναι χάντρες, δεν κόβεται το νήμα μεταξύ τους.

Ομαδική δραστηριότητα

Συμμετοχή όλης της ομάδας.

Επιλέγουμε θέμα (θάλασσα, πρόσφυγες, έρωτας, πόλεμος, παραμύθια, ...) και συγκεντρώνουμε υλικό.

Επιλέγουμε, συνθέτουμε, μπλέκουμε κείμενα, μουσική, φτιάχνουμε κουστούμια .

Δραματοποίηση.

Δυναμικές εικόνες

Περπατάμε στο χώρο, ελισσόμαστε, εκφραζόμαστε.

Κίνηση με αργό βηματισμό

Αλλαγή θέματος

Κάθε φορά, δίνεται από τον καθένα ένα θέμα

Αργές κινήσεις

Ανάγνωση κειμένων.

Σάββατο 11/12/2004

Θέμα : Θάλασσα

Θα-λασ-σα

λ: υγρό σύμφωνο (υγρασία – θάλασσα)

σσ: ήχος

τρία α : το α: ο πρώτος ήχος του ανθρώπου, η αρχή του αλφάβητου, απεραντοσύνη, θαυμασμός...

Η θάλασσα στη λογοτεχνία

Όμηρος, Καββαδίας, Ελύτης, Ρίτσος, Σολωμός, δημοτική ποίηση («του κυρ Βοριά»), Καρκαβίτσας (Λόγια της πλώρης), Σκαρίμπας, Βενέζης, Μυριβήλης, Ουράνης, Παπαδιαμάντης, Σεφέρης, Καρυωτάκης, Βαλαωρίτης,...

Η θάλασσα στη μουσική

«Δελφινοκόριτσο»- Ελύτης, «Θαλασσάκι» - παραδοσιακό

Καββαδίας, μελοποιημένος από Μικρούτσικο, «Στο' πα και στο ξαναλέω»- παραδοσιακό, μελοποιημένος Σκαρίμπας από τον Σπανό, «Θάλασσα πλατιά»- Χατζιδάκις, «Θάλασσα» (ήχοι θάλασσας)-Σπανοδάκης, Σαββόπουλος, «Ποιος πληρώνει το βαρκάρη»-Μαρκόπουλος, Τσιτσάνης...

Παιγνίδια

Αποδοχή λάθους

Το λάθος είναι η παύση στη μουσική και στη ζωή. Το αγκαλιάζουμε, το αποδεχόμαστε.

Καθόμαστε σε καρέκλες. Φτιάχνουμε ένα κύκλο όσο πιο τέλειο γίνεται. Διορθώνουμε τη στάση του σώματός μας. Πατάμε και τα δύο μας πόδια στο πάτωμα, ακουμπάμε τα χέρια στα πόδια μας και ισιώνουμε τη πλάτη μας.

Χτυπώ δεξί χέρι στο πόδι και μετά αριστερό. Έτσι στέλνω το σήμα σ' αυτόν που κάθεται αριστερά μου. αν χτυπήσω αριστερό πρώτα και μετά δεξί, το σήμα θα πάει σ' αυτόν που είναι δεξιά μου. Το σήμα αλλάζει διαρκώς κατευθύνσεις και γι αυτό χρειάζεται η προσοχή μας να είναι δεξιά αλλά και αριστερά μας.

Χαλαρώνουμε τους ώμους ώστε το χέρι να κουνιέται από τους ώμους. Βρίσκουμε τον κοινό ρυθμό και ήχο της ομάδας. Αφήνουμε το λάθος να συμβεί.

Παιγνίδι εμπιστοσύνης

Φτιάχνουμε ένα κύκλο όρθιοι. Ένας μένει τη θέση του και ο διπλάνος πηγαίνει πίσω του. Τα χέρια μας ζυμώνουν τους ώμους –το λαιμό- τους αγκώνες έως τους καρπούς. Χαλαρώνουμε τον μπροστινό μας. Γονατίζουμε, τραβάμε τα δάχτυλά του και βάζουμε την παλάμη του στις παλάμες μας με ήχο. Ανοίγουμε τα χέρια του και τ' αφήνουμε να πέσουν. Κατεβάζουμε το σαγόνι του. Τρίβουμε με τα δάχτυλα πάνω από τα φρύδια, στο μέτωπο προς τα έξω. Βάζουμε το ένα χέρι στο στήθος και στην πλάτη το άλλο και πιέζουμε εναλλάξ ή μαζί. Του λέμε ευχαριστώ για την εμπιστοσύνη του με κινήσεις, όχι λόγια.

Αλλάζουμε ρόλους.

Παιγνίδι εγρήγορης

Τρέχουμε στο χώρο γρήγορα. Με το «στοπ» σταματάμε. φτιάχνουμε ομάδες (με 2 άτομα ή 3 ή... Ανάλογα την εντολή.)

Χωριζόμαστε σε τρεις ομάδες των οχτώ ατόμων. Αν περισσεύουν κάποιοι πηγαίνουν στην ομάδα που θα τους σαγηνεύσει.

Τελική παρουσίαση όλων των ομάδων

Κάθε ομάδα δουλεύει αποσπάσματα κειμένων με θέμα τη θάλασσα. Βάζουν κίνηση, λόγο, μουσική. Παρουσιάζονται τα θεατρικά δρώμενα των ομάδων.

ΚΥΡΙΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

ΜΟΝΑΔΙΚΗ εμπειρία έζησαν 60 εκπαιδευτικοί μας στο διήμερο βιωματικό θεατρικό σεμινάριο που διοργάνωσαν τα Γραφεία Πολιτιστικών Θεμάτων των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Ευβοίας, σε συνεργασία με τη ΝΕΛΕ και την υποστήριξη του Πανελληνίου Δικτύου Εκπαιδευτικών.

Το σεμινάριο είχε θέμα «Δραματοποίηση και Θεατρική Ψύχωση. Τεχνικές και ανάπτυξη της δημιουργικότητας» και πραγματοποιήθηκε στο διδακτήριο του 5ου Γυμνασίου Χαλκίδας.

Εισηγητές

Το σεμινάριο ξεκίνησε με σύντομη ενημέρωση από την υπεύθυνη Πολιτιστικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Κατερίνα Ριμπατσιού

ΑΡΙΣΤΕΡΑ: Αναμνηστική φωτογραφία των καθηγητών που παρακολούθησαν το θεατρικό σεμινάριο. ΔΕΞΙΑ: Δάσκαλοι Θεάτρου και ο συντονιστής του βιωματικού σεμιναρίου σε θεατρικά δράματα

Τέχνη και Πολιτισμός παίζουν μεγάλο ρόλο στη μετάδοση γνώσεων και στην διαμόρφωση χαρακτήρων στα παιδιά

ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ, ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ, ΚΑΙ ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

για τα πολιτιστικά προγράμματα και την αναγκαιότητα αυτών στην εκπαίδευση, η οποία, όπως είπε, η Τέχνη και ο Πολιτισμός παίζουν σημαντικό ρόλο στην μετά-

δοση της γνώσεως και στην διαμόρφωση χαρακτήρων στα παιδιά.

- ΣΤΗ συνέχεια, η Βάσω Αρβανταντιάνη, υπεύθυνη για τα Πολιτιστικά θέματα

στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, έκανε παραστατική επίσημη για την εφαρμογή των Δραματικών Τεχνικών στην Λογοτεχνία και με την προτροπή της να ξαναγίνουν όλοι

παιδιά δημιουργήσουν την κατάλληλη ατμόσφαιρα και προετοίμασε τους εκπαιδευτικούς για τα βιωματικά εργαστήρια στα οποία συμμετείχαν ενεργά και με ενθουσιασμό.

Ηθοποιοί

Το πέραςμα στη δράση έγινε με την καταλυτική βοήθεια των ηθοποιών.

Ο Γιώργος Μπινιάρης, ηθοποιός, σκηνοθέτης, δάσκαλος Θεάτρου και ο κύριος συντονιστής του βιωματικού μέρους του σεμιναρίου, με την πρώτη παρουσία του και με τον μοναδικό του τρόπο να μαγεύει, οδήγησε τους συμμετέχοντες στην βιωματική δράση.

Η Αρκαδία Ψάλτη, ηθοποιός και θεατροπαιδαγωγός και ο Απόστολος Κολτσάς, μουσικός και θεατροπαιδαγωγός, προετοίμασαν ο καθένας με το δικό του τρόπο τις ομάδες για την ολοκλήρωση της δράσεως.

- Η ΤΕΛΙΚΗ παρουσίαση από κάθε ομάδα ενός θεατρικού δράματος, βασισμένο σε αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων για τη θάλασσα, επέτρεψε τις προσδοκίες των διοργανωτών και των συμμετεχόντων.

- **ΤΟ** σεμινάριο έληξε σε κλίμα συγκινήσεως και ενθουσιασμού και με την στήριξη των εκπαιδευτικών, αλλά και την υπόσχεση των διοργανωτών, για άλλες τέτοιες δραστηριότητες!

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΠΟ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΜΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Θεατρικό σεμινάριο για εκπαιδευτικούς

Με θέμα *Δραματοποίηση και θεατρική σύνθεση: Τεχνικές και ανάπτυξη της δημιουργικότητας* πραγματοποιήθηκε διήμερο βιωματικό σεμινάριο για εκπαιδευτικούς στις 10 και 11 Δεκεμβρίου στο χώρο του 5ου Γυμνασίου Χαλκίδας.

Τη διοργάνωση του σεμιναρίου είχαν αναλάβει τα Γραφεία Πολιτιστικών Θεμάτων των Διευθύνσεων Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης σε συνεργασία με τη ΝΕ-ΛΕ και την υποστήριξη της επιστημονικής ένωσης Πανελλήνιο Δίκτυο Εκπαιδευτικών Θεάτρου στην Εκπαίδευση.

Το μεγάλο ρόλο στη μετάδοση γνώσης και στη διαμόρφωση των χαρακτήρων των παιδιών.

Στη συνέχεια, η υπεύθυνη της Α/θμιας, Βασιλική Αρβανιαντώνη, παρουσίασε το θέμα *Εφαρμογή των δραματικών τεχνικών στη Λογοτεχνία* και με την παραστατικότητα και την αμεσότητα

Στιγμιότυπο από αυτοσχεδιασμού

στάθια, στα οποία πήραν μέρος με ενθουσιασμό.

Το πέρασμα στη δράση έγινε με την καταλυτική βοήθεια των εμπλεκόμενων. Ο ηθοποιός και σκη-

νο το δικό του, τις ομάδες για την ολοκλήρωση της δράσης.

Η τελική παρουσίαση από κάθε ομάδα ενός θεατρικού δράματος, βασισμένο σε αποσπά-

Το σεμινάριο ξεκίνησε με μία σύντομη ενημέρωση από την υπεύθυνη πολιτιστικών Β/θμιας, κα Ριμπατισού, για τα πολιτιστι-

κής, προέτρεψε όλους να ξαναγίνουν παιδιά. Δημιούργησε με τον τρόπο αυτό την κατάλληλη ατμόσφαιρα έτσι, ώστε να προε-

Η Βασιλική Αρβανιαντώνη και ο εμπνευστής του σεμιναρίου, Γιώργος Μπινιάρης

κά προγράμματα και την αναγκαιότητά τους στην εκπαίδευση, αφού Τέχνη και Πολιτισμός πα-

ροιαστού οι εξήντα εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στο πρόγραμμα για τα βιωματικά εργα-

νοθέτης Γιώργος Μπινιάρης, ο οποίος και συντόνισε το βιωματικό μέρος του σεμιναρίου, με την ήρεμη παρουσία του και το μοναδικό του τρόπο να μαγεύει οδήγησε τους συμμετέχοντες στη δράση. Η ηθοποιός και θεατροπαιδαγωγός Αρκαδία Ψάλτη, και ο μουσικός και θεατροπαιδαγωγός Απόστολος Καλτσάς, προετοίμασαν, ο καθένας με τον τρό-

ποια λογοτεχνικών κειμένων για τη θάλασσα, ξεπέρασε τις προσδοκίες των διοργανωτών και των εκπαιδευτικών που έλαβαν μέρος.

Το σεμινάριο έληξε μέσα σε ένα διάχυτο κλίμα ενθουσιασμού και, με την προτροπή των εκπαιδευτικών, οι διοργανωτές υποσχέθηκαν την υλοποίηση παρόμοιων εκδηλώσεων και δράσεων.